

Sygn. akt II Cz 484/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Iwona Siuta

Sędziowie: SO Mariola Wojtkiewicz

SO Marzenna Ernest (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 30 maja 2014 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku J. K. (1)

z udziałem K. K. (1), R. K. (1), R. K. (2), N. Z., J. B., K. K. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po J. K. (2)

na skutek zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 5 grudnia 2013 r., sygn. akt I Ns 481/13

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt II Cz 484/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 5 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Gryfinie oddalił wniosek J. K. (1) o sprostowanie postanowienia z dnia 7 października 2013 r.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał na stanowisko prezentowane przez Sąd Najwyższy, z którego wynika, że żaden przepis nie nakłada na sąd obowiązku zawarcia w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku określenia, w jaki sposób spadek został przyjęty. Treść postanowienia wyznacza treść art. 677 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 670 k.p.c., Podkreślił, że na tym etapie postępowania poza zakresem kognicji sądu pozostają inne kwestie, w tym sposób przyjęcia spadku.

W ocenie Sądu I instancji ustalenie zakresu odpowiedzialności spadkobierców za długi spadkowe ma znaczenie dopiero na etapie realizacji przez wierzycieli przysługujących im roszczeń a samo określenie, że spadek został przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza, nie przesądzałoby definitywnie zakresu odpowiedzialności.

Sąd Rejonowy wskazał też na uchwałę Sądu Najwyższego, w której wyrażono stanowisko, że niedopuszczalna jest apelacja, co do braku w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku wzmianki, że przyjęcie spadku nastąpiło z dobrodziejstwem inwentarza gdyż poza kognicją sądu w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku pozostaje kwestia sposobu nabycia spadku. Sąd Najwyższy zwrócił również uwagę na szczególną sytuację procesową w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, jaka powstaje w związku z art. 1026 k.c., zgodnie z którym stwierdzenie nabycia spadku nie może nastąpić przed upływem 6 miesięcy od otwarcia spadku, chyba że wszyscy znani spadkobiercy

złożyli już oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku. Tylko zatem w tym ogólnym - bo niezależnym od sposobu przyjęcia spadku - i ograniczonym przedziale czasowym, kwestia złożenia oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może mieć znaczenie dla postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku. Sąd I instancji zauważył, iż rozważając problem kognicji sądu w postępowaniu o stwierdzenie nabycia spadku, Sąd Najwyższy ocenił relacje przepisów k.p.c. do § 145 ust. 2 regulaminu sądowego, wskazując że regulamin sądowy jest aktem wykonawczym skierowanym do sądów powszechnych a nie do uczestników postępowania, który może regulować kwestie o naturze porządkowej i organizacyjnej, nie zaś zakres działania sądu.

Reasumując, Sąd I instancji uznał, iż pominięcie w treści postanowienia adnotacji o sposobie nabycia spadku nie było efektem niedokładności w sporządzaniu orzeczenia, a tym samym nie podlega sprostowaniu w trybie art. 351 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył wnioskodawca. Zaskarżając je w całości wniósł o zmianę postanowienia poprzez sprostowanie lub uzupełnienie postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku o zapis „z dobrodziejstwem inwentarza”.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż Sąd powinien uzupełnić treść postanowienia stwierdzającego nabycie spadku o zapis mówiący o nabyciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza. Zaznaczył, iż jest to dla niego bardzo ważne z uwagi na to, iż J. K. (2) pozostawił po sobie dług. Podkreślił, iż w innych postanowieniach w podobnych sprawach sądy w treści postanowień zawierają zapisy o sposobie nabycia spadku. Dodał, że skoro sposób nabycia spadku z mocy prawa rozkłada się na wszystkich spadkobierców, to zapis o nabyciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza jest niezwykle ważny w kontekście faktu, iż wnioskodawca takie oświadczenie złożył i będzie ono wpływało na sytuację prawną uczestniczki N. Z..

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Wnioskodawca w niniejszej sprawie domagał się sprostowania lub uzupełnienia pkt I postanowienia Sądu Rejonowego w Gryfinie z dnia 7 października 2013 r. W ocenie skarżącego powyższe postanowienie winno zawierać zastrzeżenie, iż wnioskodawca nabył spadek z dobrodziejstwem inwentarza, zaś Sąd omyłkowo zapisu takiego nie zawarł.

Sąd I instancji oddalił tak sformułowany wniosek przyjmując, iż dotyczył on sprostowania ww. postanowienia. Wobec przyjętego zakresu rozstrzygnięcia zważyć należało zatem, czy złożony wniosek był zasadny w kontekście przepisów dotyczących instytucji sprostowania orzeczenia.

Sąd Odwoławczy wskazuje, iż na gruncie art. 350 § 1 k.p.c. stosowanego w postępowaniu nieprocesowym zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c., sprostowaniu podlegają zawarte w postanowieniu niedokładności, błędy pisarskie albo rachunkowe lub inne oczywiste omyłki. W orzecznictwie przyjmuje się, iż sprostowanie postanowienia służy usunięciu niezgodności pomiędzy rzeczywistą wolą i wiedzą składu orzekającego w danej sprawie a ich wyrażeniem na piśmie. Instytucja sprostowania nie może być wykorzystywana do usuwania merytorycznych błędów w rozstrzygnięciu sprawy, nie może prowadzić do jego zmiany. Jednocześnie wymienione w art. 350 § 1 k.p.c. wady orzeczenia musi charakteryzować cecha oczywistości, wyznaczająca granicę dopuszczalności tego rodzaju ingerencji (vide: postanowienie (...)czerwca (...))

Sprostowanie niedokładności może polegać na uściśleniu zakresu przedmiotowego lub podmiotowego rozstrzygnięcia. Przy czym, nie może powodować zmiany rozstrzygnięcia w tym sensie, że zapadłoby ono w stosunku do osoby nieobjętej prostowanym postanowieniem lub objęłoby swym zakresem przedmiot, co do którego sąd nie orzekał.

W ocenie Sądu II instancji, nie sposób uznać, by niezawarcie zapisu w przedmiocie wskazanym przez wnioskodawcę, mogłoby podlegać sprostowaniu. W istocie bowiem nie stanowi ono o niedokładności, polegającej na niezgodności

pomiędzy rzeczywistą wolą i wiedzą składu orzekającego w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku, a wyrażeniem tej woli i wiedzy na piśmie, tj. w treści sentencji postanowienia.

Jednakże nie można pomijać, że skarżący w swoim wniosku zmierzał do uzyskania w treści postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku zastrzeżenia o sposobie tego nabycia z dobrodziejstwem inwentarza w drodze sprostowania orzeczenia lub jego uzupełnienia. Jak wskazano już wyżej żądanie sprostowania orzeczenia nie może prowadzić do uzyskania ww. zapisu. W ocenie Sądu Okręgowego powyższy brak mogłoby podlegać uzupełnieniu w trybie art. 351 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., który stanowi, że strona może w ciągu dwóch tygodni od ogłoszenia postanowienia, a gdy doręczenie postanowienia następuje z urzędu - od jego doręczenia, zgłosić wniosek o uzupełnienie postanowienia, jeżeli sąd nie orzekł o całości żądania, o natychmiastowej wykonalności albo nie zamieścił w postanowieniu dodatkowego orzeczenia, które według przepisów ustawy powinien był zamieścić z urzędu.

Wypada mieć na uwadze, że treść postanowienia kończącego postępowanie o stwierdzenie nabycia spadku określa art. 670 k.p.c. oraz art. 677 § 1 i 2 k.p.c. Na gruncie powyższych przepisów, wśród obligatoryjnych elementów tego postanowienia istotnie nie został przewidziany obowiązek zawarcia zapisu dotyczącego sposobu nabycia przez spadkobierców spadku. Jednakże z dyspozycji § 145 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 23 lutego 2007 r. Regulamin urzędowania sądów powszechnych wynika, że w przypadku nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, należy to zaznaczyć w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku. Przy tym zauważenia wymaga, iż doniosłość skutków nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza potwierdza przepis art. 644 k.p.c., zgodnie z którym jeżeli złożono oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, a inwentarz nie był przedtem sporządzony, sąd wyda postanowienie o sporządzeniu spisu inwentarza.

Z powyższego wyprowadzić należy wniosek, iż niezawarcie zapisu o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku mogłoby podlegać uzupełnieniu w trybie art. 351 § 1 k.p.c. Nie ulega wątpliwości, iż skarżący zgłosił żądanie także w tym zakresie, przy czym mając na uwadze przytoczoną już wyżej treść art. 351 § 1 k.p.c. i wynikający z niej termin dwóch tygodni od ogłoszenia postanowienia na wystąpienie z wnioskiem o uzupełnienie, stwierdzić należy wniosek skarżącego w tym zakresie został złożony po terminie. Jednakże zgodnie z treścią art. 168 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy, sąd na jej wniosek postanowi przywrócenie terminu. W świetle zaś art. 169 § 1 k.p.c. pismo z wnioskiem o przywrócenie terminu wnosi się do sądu, w którym czynność miała być dokonana, w ciągu tygodnia od czasu ustania przyczyny uchybienia terminu. Dlatego też przed rozpoznaniem ww. wniosku przez Sąd Rejonowy skarżący winien złożyć w terminie tygodniowym od otrzymania odpisu przedmiotowego postanowienia Sądu Okręgowego wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o uzupełnienie postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 7 października 2013 r.

Mając natomiast na uwadze, iż brak zapisu w ww. orzeczeniu dotyczącego sposobu nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza nie stanowi oczywistej niedokładności, która podlegałaby sprostowaniu, zaś właśnie w tym zakresie Sąd I instancji rozpoznał żądanie wnioskodawcy, stwierdzić należało, iż prawidłowo oddał wniosek o sprostowanie postanowienia. Zażalenie jako bezzasadne podlegało więc oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., o czym Sąd Okręgowy postanowił jak w sentencji.

(...)

(...)

1. (...);

2. (...)

3. (...)

4. (...)

(...)